

МІСЦЕ І РОЛЬ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Постановка проблеми: На сучасному етапі міжнародні організації як форма міжнародного співробітництва та багатосторонньої дипломатії відіграють надзвичайно важливу роль. Для сучасних міжнародних організацій визначальною рисою є подальше розширення їх компетенцій та ускладнення структури. На сьогоднішній день, загальна кількість таких організацій наближається до 5 тисяч, з яких понад 400 - міждержавні. Тому можна із впевненістю говорити про світову систему міжнародних організацій, в центрі якої, безперечно, перебуває ООН.

Суверенність держави, окрім іншого, означає самостійність її зовнішньої політики. Набуття Україною ознак повноцінно розвинутої держави, суб'єкта міжнародних відносин відбувається за досить складних, суперечливих і певною мірою унікальних умов. Після тривалого періоду монополії правлячих кіл у визначенні зовнішньополітичного курсу, тепер до його формування причетні сили з різними, часто протилежними соціально-політичними позиціями, і це ускладнює вироблення загальнодержавного курсу у міжнародних відносинах нашої країни.

Міжнародні політичні відносини активно досліджуються аналітиками. Вироблено низку концепцій, серед яких найпоширеніші:

Глобалістсько-футурологічні концепції, найхарактернішими рисами яких виступають:

майбутнє суспільство передбачається політично й економічно більш стабільним;
визначальну роль у ньому відіграватимуть загальнолюдські норми й цінності;
основою цього суспільства будуть структури громадянського суспільства.

До цього напрямку належить і концепція «життєздатного суспільства», у якій на перше місце висувається необхідність посилити роль великих корпорацій, особливо транснаціональних (А. Міллер)[3, 26-27], зацікавлених груп і засобів масової інформації, які разом зможуть обмежити ринкову стихію.

Загально методологічні теорії, до яких входять концепції:

прагматизму й політичного реалізму (Г. Моргентау);
війни й миру (Р. Арона);
теорія факторів (К. Райта);
теорія рівноваги (Дж. Ліскі);
світових систем (Й. Галтунг)[3, с. 30-32].

Великий внесок у теорію міжнародних відносин зробив американський теоретик Дж. Розентау. У своїх творах «Суспільна думка і зовнішня політика», «Національне керівництво і зовнішня політика», «Драма політики» та інших розробляє цікаві й суперечливі аспекти міжнародних відносин. Дж. Розентау виводить поняття «порівняльні методи в теорії міжнародних відносин»[6, с.78].

Для аналізу системи політичних процесів він пропонує концепцію планомірного управління та її елементи: а) акції управління; б) особи, які реалізують зовнішню політику; в) цілі й об'єкти управління; г) управлінські рішення; ґ) можливості й засоби управління; д) межі управління; е) взаємодія і результати управління в міжнародній політиці [1, с 51-52].

Спеціальні концепції аналізу конкретних проблем міжнародних відносин. До них належать:

- міжнародні системи;
- міжнародні структури;
- міжнародні конфлікти;
- національні й глобальні інтереси.

У цю групу входить і концепція «загальної безпеки».

Метою дослідження є визначити місце і роль України в системі європейських міжнародних відносин.

На сьогодні Україна є повноцінним членом світової спільноти, чого не можна сказати про не таке вже й далеке минуле. Здобуття Україною державної незалежності поряд з багатьма іншими питаннями висунуло цілу низку проблем у сфері міжнародних відносин. Це і вироблення власної позиції, стилю та навичок у відносинах із зовнішнім світом, це і новий, самостійний тип взаємин з державами колишнього СРСР, так званим «близьким зарубіжжям», це, з респектом включення України в інтеграційні процеси, які розгорнулися серед розвинутих країн Європи.

Виходячи з геополітичного положення України, можна виокремити декілька можливих варіантів її зовнішньополітичної стратегії:

- 1) орієнтація на інтеграцію в євразійський простір;
- 2) орієнтація на інтеграцію в європейські та євроатлантичні структури (ЄС і НАТО);

Досить привабливою для України є орієнтація на інтеграцію до Європейського союзу та НАТО. Вступ до ЄС дав би Україні змогу використовувати сприятливі можливості міжнародного- поділу праці, піднятися до рівня економічного, соціального й демократичного розвитку передових європейських країн.

Європейська інтеграція – як ключовий пріоритет, який акумулює в собі цілий комплекс внутрішньо- та зовнішньополітичних зусиль України з метою наближення до ЄС та створення необхідних передумов для вступу до Європейського Союзу у майбутньому.

Органічною частиною євроінтеграційного курсу України є забезпечення дипломатичної підтримки завершення процесу приєднання України до СОТ.

Євроатлантична інтеграція – захист інтересів безпеки України, участь у створенні євроатлантичного простору стабільності та безпеки, поступова інтеграція до НАТО. Реалізація цієї мети має бути досягнуто через використання механізмів співробітництва з НАТО, зокрема Плану дій та щорічних Цільових планів, а також приєднання до Плану дій щодо набуття членства.

На двосторонньому рівні Україна прагне використовувати увесь потенціал стратегічного партнерства на основі взаємного інтересу та спільних підходів до розвитку відносин з США, Росією та Польщею; досягти та підтримувати добрі відносин з країнами-сусідами в атмосфері поваги до суверенітету та територіальної цілісності. Україна досягатиме мети з просування в регіоні європейських цінностей, зокрема шляхом активної участі у розв'язанні заморожених конфліктів.

Україна проводить активну **багатосторонню політику** в рамках універсальних та регіональних міжнародних організацій. Участь в ООН спрямована перш за все на просування інтересів України у процесі прийняття найважливіших для усієї світової спільноти рішень. Діяльність у рамках ОБСЄ залишатиметься важливим чинником доповнення та розширення регіональної та загальної стабільності і безпеки в Європі.

Важливим пріоритетом для забезпечення стратегічних інтересів України є **економічна експансія** як на традиційних, так і нових ринках для українських товарів та послуг на Близькому Сході, в Латинській Америці, Азії та Африці.

Україна – молода держава. Її зовнішньополітичний курс, геополітичні орієнтації ще виробляються і конкретизуватимуться відповідно до міжнародної ситуації. Але принципи, які в основі цього курсу, відповідають прогресивним тенденціям сучасного світового політичного процесу.

Глобалізація світових політичних процесів набирає прискорення. Вона має свої передумови й фактори. Такими факторами є: створення технічної бази для міжнародних сполучень; інформаційна революція; інтерналізація капіталу; зростаючий дефіцит природних ресурсів; демографічний вибух, особливо в мало розвинутих регіонах; екологічні загрози людству; розповсюдження зброї масового знищення; посилення міграції населення[5.с.22-23].

Отож, із вище написаного можна зробити висновки, що Україна бере активну участь у формуванні політичних умов на міжнародній арені тим, що є членом багатьох впливових міжнародних організацій, в межах яких вона провадить активну роботу, яка, до того ж, віддзеркалює не лише загальні, а й національні інтереси нашої держави. З моменту досягнення незалежності Україна отримала членство у впливових міжнародних організаціях однією з перших з числа колишніх республік СРСР, що говорить на користь нашої держави, є показником зростаючого авторитету України в світі.

Але, як говорить давня мудрість, краще якість ніж кількість. Тому, як на мене, Україна перш за все має вдосконалювати та покращувати свою роботу в організаціях, членом яких вона вже є, а потім вже розглядати можливості входження до інших міжнародних організацій. Насамперед це стосується ЄС та НАТО.

Література

1. Актуальні проблеми розвитку зовнішньополітичних пріоритетів України / Попеску І. // Персонал.- 2014.- № 6. с.48-57
2. Гончарук-Чолач Т.В., Джугла Н.В. Політична соціологія: навчальний посібник / За ред. Гончарук-Чолач Т.В. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка ТНЕУ», 2018. – 250 с.
3. Гуменюк Б. Сучасна концепція міжнародних відносин // Політика і час - 2007.-№4 – с.21- 54.
4. Кириченко В. Українсько-російські відносини: час дій // Віче.- 2014.-№3. – с.55-79
5. Ковальова О.О. Стратегії євроінтеграції: як реалізувати європейський вибір: Монографія.- К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2013.- 338 с.
6. Рябов С. Теорія міжнародної політики // Політологічні читання.– 2015.-№1. – с.71-113
7. Салобай В. Україна в системі міжнародних відносин. Становлення міжнародної незалежної політики // Генеза: філософія, історія, політологія,- К., 2014.- 156 с.